

Dokument nr. 15:12.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 100 - 113.

27. februar - 6. mars 1998.

Innhold

Spørsmål	Side
100. Fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen, vedr. dispensasjon fra sertifiseringsloven av norske skip, besvart av nærings- og handelsministeren	3
101. Fra stortingsrepresentant Torstein Rudihagen, vedr. nedleggelse av Norges Informasjonssenter på Vest-banen i Oslo, besvart av utenriksministeren	4
102. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. anmeldelser for brudd på sysselsettingsloven, besvart av arbeids- og administrasjonsministeren	5
103. Fra stortingsrepresentant May Britt Vihovde, vedr. bompengetakstane til Hvalertunnelen, besvart av samferdselsministeren	6
104. Fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland, vedr. oppryddingstiltak etter gruvedriften i Sulithjelma, besvart av nærings- og handelsministeren	8
105. Fra stortingsrepresentant Per-Kristian Foss, vedr. innskuddsbaserte tjenestepensjonsordninger, besvart av finansministeren	9
106. Fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo, vedr. ulik praksis med hensyn til overholdelse av smittevernlovens bestemmelse, besvart av helseministeren	9
107. Fra stortingsrepresentant Harald Tom Nesvik, vedr. bompengefinansieringsprosjektet av riksvei 35 (Hønefoss-Gardermoen), besvart av samferdselsministeren	11
108. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. den svenske rovdyrstammen, besvart av miljøvernministeren	11
109. Fra stortingsrepresentant Bjørn Hernæs, vedr. militære installasjoner, besvart av forsvarsministeren	12
110. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. oljeutvinningstempoet, besvart av olje- og energiministeren	13
111. Fra stortingsrepresentant Tore Nordtun, vedr. nedslakting av buskap på gardsbruk på grunn av sjukdom, besvart av finansministeren	14
112. Fra stortingsrepresentant Petter Løvik, vedr. fagplan for den nye maritim-tekniske fagskulen, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	16
113. Fra stortingsrepresentant Anne Helen Rui, vedr. hvordan norske FN-soldater forholder seg til kvinner i utlandet, besvart av forsvarsministeren	17

Dokument nr. 15:12.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 100.

Innlevert 27. februar 1998 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 6. mars 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Vil Næringsministeren ta et initiativ i denne saken for å løse den situasjonen som nå er under utvikling ved at det gis en generell dispensasjon fra sertifiseringsloven av 5. juni 1981 og forskrift om adgang for innehaver av utenlandsk sertifikat til å tjenestegjøre i sertifikatpliktige stillinger norske skip av 15. september 1992 inntil eventuelt nytt lov og regelverk er på plass?»

Begrunnelse:

I dag er det forbudt å bruke utenlandske statsborgere i sertifikatpliktige stillinger på norske skip. Dette reguleres av Sertifiseringsloven av 5. juni 1981, samt forskrift om adgang for innehaver av utenlandsk sertifikat til å tjenestegjøre i sertifikatpliktige stillinger på norske skip av 15. september 1992.

Denne loven gjelder kun norske skip registrert i NOR og norske fiskefartøy, ikke NIS-registrerte skip.

I en årrekke har norske fiskefartøy benyttet nordiske fiskeskippere, spesielt fra Færøyene, Island, Grønland, Danmark, Sverige og praktisert et tilnærmet fritt nordisk arbeidsmarked på dette feltet. Videre har det utviklet seg en praksis der dette har fungert og det er i en rekke tilfeller skrevet langsiktige kontrakter mellom norske redere og skippere fra f.eks. Færøyene. Disse kontraktene har vært basert på gjensidig tillit mellom rederi og angjeldende skipper.

I den siste tiden har Sjøfartsdirektoratet strammet inn praksis og nektet bruk av disse nordiske offiserene på norske fiskefartøy i henhold til ovenfornevnte lov og forskrift. Direktoratet har tatt i bruk den nor-

ske skipskontrollen for å påse at lovverket blir fulgt til punkt og prikke, med det resultat at fartøyer nektes å forlate havn og ny, norsk skipper må ansettes. Dette medfører igjen at rederiet påføres problemer og må oppfylle inngått kontrakt med utenlands skipper med utbetaling av lønn m.v.

Anskaffelse av erstatningsskipper er ikke alltid like enkelt på kort varsel, da det er stor konkurranse om kvalifiserte navigatører i oljeindustrien og handelsflåten. Resultatet er at en risikerer at en rekke fartøyer må ligge ved kai og ikke får gå på havet. Noe som vil ramme fiskeindustrien hardt med mangel på råstoff. Dette vil også forsterke problemet med de nye målereglene og nedskrivning av sertifikatrettigheter kystskipper kl. 1 og 2, jfr. dokumentnr. 8:44.

Forøvrig er dette også et generelt problem både for frakteflåten og passasjerfartøyer som går i fart i Skandinavia og som er registrert i NOR.

Svar:

Stortingsrepresentant Bastesen reiser spørsmål om det vil bli tatt noe initiativ til å gi en generell dispensasjon fra kravet om norsk skipsfører, da det er stor etterspørsel etter slik arbeidskraft.

Forskrift av 15. februar 1992 nr. 713 om adgang for innehaver av utenlandsk sertifikat til å tjenestegjøre i sertifikatpliktig stilling på norske skip m.v. fastslår i § 10 at utenlandske skipsførere ikke kan tjenestegjøre på skip i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR), men det kan innvilges dispensasjon for føre-re av skip i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS). I forskrift av 22. august 1989 nr. 822 om sertifikater for skipsførere og styrmenn § 11 er det gitt nærmere

regler om dispensasjonsadgangen. Det står her at det kan gis dispensasjon fra statsborgerkravet for førere av NOR-skip i følgende tilfeller:

- For statsborgere som kommer inn under avtale om arbeidsmarkedsregulering.
- I spesielle tilfeller for førere av skip over 100 tonn i liten kystfart.
- I såkalte force majeure-tilfeller, som innebærer at det må foreligge en svært spesiell situasjon i et enkelttilfelle.

Det går fram av dette at det ikke foreligger juridisk adgang til å gi en generell dispensasjon som det vises til i spørsmålet.

Spørsmålet om dispensasjon fra nasjonalitetskravet for skipsførere har vært behandlet i Stortinget tidligere, og da særlig i forhold til skip i NIS hvor det er adgang til å unnta fra kravet. I St.m. nr. 45 for 1990-91 Om skipsfarten og sikkerhet til sjøs ble det rede-

gjort for praksisen vedr. dispensasjoner for førere på NIS-skip, og Stortinget sluttet seg til Innst. S. nr. 193 for 1990-91 at dispensasjonsadgangen skulle strammes inn. Virkningen av dette er nærmere omtalt i St.m. nr. 28 for 1995-96 "Hvor fartøy flyte kan...", hvor det vises til at det har vært en reduksjon i antall utenlandske skipsførere på norske skip.

Etter det som er opplyst fra arbeidsmarkedsetaten er det nå ca. 77 skipsførere som er registrert som arbeidssøkende. Det viser at vi ikke står oppe i en akutt situasjon som skulle foranledige tiltak for å innføre noen generell dispensasjon fra nasjonalitetskravet. Det skal imidlertid om kort tid fastsettes en ny forskrift om sertifikater. Jeg vil i denne forbindelse se på om reguleringen av dispensasjonsadgangen er tilfredstillende ut i fra dagens forhold, hvor vi ser en vekst i den norske flåten og en økende etterspørsel etter norske sjøfolk.

Spørsmål nr. 101.

Innlevert 27. februar 1998 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen.

Besvart 10. mars 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Utenriksdepartementet har nå vedtatt å nedlegge Norges Informasjonssenter. I lys av Norges behov for å profilere seg som et attraktivt ferieland overfor tilreisende, og derigjennom bidra til at turistene finner det interessant å oppholde seg og oppsøke andre steder i landet, vil jeg spørre Utenriksministeren om hvordan Regjeringen vil bidra til at det også i fremtiden finnest et nasjonalt informasjonstilbud i hovedstaden.»

Begrunnelse:

Da Norge ble tildelt vinter-OL på Lillehammer for 1994, besluttet Regjeringen at den oppmerksomhet som ville tilfalle Norge, måtte utnyttes til å skape en varig profilering av norsk næringsliv, reiseliv og kultur. Dette resulterte i etableringen av bl.a. Norges Informasjonssenter og Norges Internasjonale Presesenter på Vestbanen i Oslo i mai 1991.

De primære målgruppene for Utenriksdepartementets aktiviteter på Vestbanen har vært utenlandsk næringsliv, kultur- og medierepresentanter, samt utlendinger på feriebesøk i Norge. Besøkstallet har ligget på henimot 500 000 i året. Omlag 350 000 av disse er turister. I den gamle Vestbanehallen har turister fått informasjon om både Oslo og resten av landet. Gjennom utstillinger og andre medier er norsk nærings- og kulturliv presentert. Norges Informasjonssenter har på denne måten dekket et viktig behov hos

turister og andre besøkende i deres første møte med Norge.

Det er derfor svært viktig for Norsk reiseliv, nærings- og kulturliv at denne eller tilsvarende virksomhet videreføres.

Svar:

Da Lillehammer ble tildelt OL i 1988, besluttet Regjeringen å utnytte dette i en egen profileringskampanje, Prosjekt Norgesprofil. Profileringsaktivitetene skulle i det vesentlige skje i utlandet og være rettet mot beslutningstakere og opinionsledere innenfor det politiske liv, administrative myndigheter, samfunns- og næringsliv. Presse og media ble definert som en egen, viktig målgruppe.

Handlingsplanen for Prosjekt Norgesprofil forutsatte at det også ble iverksatt profileringsaktiviteter i Norge, rettet mot de samme målgrupper, når de besøkte landet. Etableringen av Norges Informasjonssenter (NIS) på Vestbanen var ett av tiltakene i dette arbeidet.

NIS ble etablert som et fellesprosjekt mellom Utenriksdepartementet, Norges Eksportråd, LOOC og NORTRA. Hovedvirkemiddelet på Vestbanen var i prosjektperioden rullerende utstillinger i første etasje som skulle synliggjøre Regjeringens politikk på ulike felt.

Prosjekt Norgesprofil opphørte i 1996, og samarbeidspartnerne anså seg ikke lenger forpliktet til å bi-

dra finansielt. De fleste Norgesprofil-virkemidlene ble likevel beholdt i UD, som siden har båret alle utgifter forbundet med utstillinger og drift av senteret. En ny hovedutstilling om energi og miljø ble fra UD's side planlagt for 1998. Det viste seg umulig å skaffe nødvendig finansiering fra offentlig side, og prosjektet ble derfor skrinlagt. Det ble gjort klart overfor de øvrige berørte parter at dersom det ikke var mulig å fremskaffe finansiering av en ny hovedutstilling, vil le aktivitetene på Vestbanen måtte avsluttes.

Lillehammer-OL formidlet et positivt Norgesbilde, men dog av begrenset varighet. Ønsket om å bidra til generell Norgesprofilering har møtt stadig mindre interesse, både fra andre offentlige etater og fra næringslivet. UD er tillagt fagansvar for generell Norgesinformasjon *i utlandet*. Etter Jagland-regjeringens endringer i departementsstrukturen ligger ansvaret for og bevilgninger til eksport og internasjon-

lisering, eksportfremmende tiltak og markedsføring av reiselivet, samt forholdet til Eksportrådet og NORTRA i Nærings- og handelsdepartementet.

NIS dekker utvilsomt et viktig behov hos turister og andre besøkende i deres møte med Norge. Men slik informasjonsvirksomhet er ikke bare UD's oppgave, det er dessuten meget kostnadskrevende, og UD kan derfor ikke alene bære utgiftene forbundet med opprettholdelse av Vestbanen. På denne bakgrunn har UD besluttet å avvike sitt engasjement på Vestbanen pr. 1.1.99, ved utløp av nåværende leiekontrakt.

UD står imidlertid ansvarlig for Norges Internasjonale Pressesenter, som i dag utgjør en del av Vestbanen. Dette er et viktig virkemiddel i arbeidet med internasjonale media, et service-tilbud som vil bli forsøkt ivaretatt også i fremtiden.

Spørsmål nr. 102.

Innlevert 27. februar 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 6. mars 1998 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Under en åpen høring i Samfunnsalen, onsdag 26.02.98, kom det frem at Arbeidsdirektoratet ikke kontrollerer anmeldelser for brudd på sysselsettingslovens forbud mot utleie av arbeidskraft. Framgangsmåten er å sende brev til de berørte parter og å bedømme saken på bakgrunn av svar som kommer inn. I praksis betyr dette at loven ikke håndheves.

Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at saker som anmeldes blir forsvarlig behandlet?»

Svar:

Utleie av arbeidskraft er som kjent regulert i sysselsettingsloven § 27. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har forvaltningsansvaret for sysselsettingsloven, og dermed også for forvaltningen av regelverket for utleie av arbeidskraft.

Overtredelse av sysselsettingslovens bestemmelser herunder også overtredelser som gjelder utleie/innleie av arbeidskraft, er straffbart, jf. sysselsettingsloven § 40. Dersom forholdet ikke rammes av strengere straffebud straffes overtredelse med bøter eller fengsel inntil 3 måneder. Arbeidsdirektorat har adgang til å kreve påtale.

De muligheter arbeidsmarkedsmyndighetene har for å få fram opplysninger om eventuelle straffbare forhold er bl.a. hjemlet i sysselsettingslovens § 37 som uttaler at: «Enhver er pliktig til uten hinder av eventuell taushetsplikt å gi de opplysninger som Ar-

beidsdirektoratet og andre organer som har hjemmel i loven her, finner nødvendig for å utføre sine gjøremål etter loven.»

På bakgrunn av ovennevnte bestemmelse kan arbeidsmarkedsmyndighetene kreve opplysninger fra bedriftene om utleie/innleie av arbeidskraft. Vi har imidlertid antatt at dagens bestemmelse ikke gir adgang til kontroll rent fysisk i bedriften. Vi vurderer dagens regelverk slik at arbeidsmarkedsmyndighetene kun kan skrive, ringe eventuelt be om et møte med bedriften for å få de opplysninger de trenger for å undersøke om det foregår ulovlig utleie/innleie av arbeidskraft. Arbeidsmarkedsmyndighetene kan derfor ikke som enkelte andre offentlige etater, f.eks. Arbeidstilsynet og skattemyndighetene foreta undersøkelser på bedriften eller kreve utlevert regnskap o.l.. Arbeidstilsynets adgang til å foreta undersøkelser på arbeidsplassen er imidlertid knyttet til å kontrollere forhold som angår liv og helse. Det har ikke adgang til å kontrollere arbeidskontrakter mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

Så lenge arbeidsmarkedsmyndighetene ikke har, og heller ikke har lovhjemmel til å opprette, et kontrollorgan som kan kontrollere bedriftene er arbeidsmarkedssetaten avhengig av opplysninger om eventuell ulovlig utleie av arbeidskraft. Opplysninger og påstander om ulovlig utleie av arbeidskraft kommer ofte fra ansatte i bedriftene eller fra fagforeningene.

Når Arbeidsdirektoratet mottar henvendelser om

mulig brudd på sysselsettingslovens § 27 fra arbeidstakerorganisasjoner, sender det ut brev til de involverte partene der det ber om partenes redegjørelse for de forhold som er påpekt. Det kan da vise seg at det er nødvendig for Arbeidsdirektoratet å tilskrive de berørte partene og eventuelt andre involverte flere ganger, og dessuten be om nye kommentarer fra den organisasjonen som opprinnelig påpekte forholdet. Det hender også at det avholdes møter i andledning saken, enten etter Arbeidsdirektoratets ønske eller etter ønske fra involverte parter og organisasjoner. En del av de tilfeller som påstås å være ulovlig utleie av arbeidskraft kan etter dette vise seg å være entrepriser/underentrepriser. Grensen mellom utleie av arbeidskraft og entrepriser kan være uklar.

Arbeidsdirektoratet opplyser at det fra 1995 til 1998 har kommet inn 37 henvendelser fra fagforeningene om mulig ulovlig utleie av arbeidskraft. Henvendelsene fordeler seg slik: 1995:14 henvendelser, 1996:14, 1997:7 og 1998:2. 13 saker gjelder bygg- og anleggsbransjen.

Kun 1 sak er politianmeldt, det skjedde i 1996 til Skien Politikammer.

Når ikke flere saker er anmeldt skyldes dette bl.a. at Arbeidsdirektoratet mener at det i en del tilfelle er tilstrekkelig å gi de involverte firmaene en advarsel og beskjed om at det forventer at lignende tilfeller ikke skal skje igjen. Arbeidsdirektoratet utøver et skjønn når det er sannsynlig at overtredelsene skyldes mangel på kunnskap om forbudet mot utleie av arbeidskraft eller når rettstilstanden er uklar f.eks. ved samarbeidskontrakter. I enkelte tilfelle har utleien vært av svært kort varighet.

Jeg viser for øvrig til at jeg i brev av 16. januar 1998 til Stortingets kommunalkomite uttalte at det i dagens regelverk er «vanskelig å avgrense utleie mot entrepriser, konsulentvirksomhet og nye samarbeidsformer i næringslivet», og at det videre «er klare problemer knyttet til gjeldende lover og forskrifter når det gjelder de eksisterende generelle forbud mot utleie og privat arbeidsformidling.»

Utvalget som nå settes ned for å se på bl.a. utleie av arbeidskraft vil også se på forvaltningen av regelverket.

Spørsmål nr. 103.

Innlevert 2. mars 1998 av stortingsrepresentant May Britt Vihovde.

Besvart 10. mars 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Bompengetakstane til Hvalertunnelen er slik at spesielle rabattkort berre kan kjøpast av fastbuande i Vestre Hvaler, eller folk som har fast arbeid eller hovudnæring vest for Løperen. Det er altså ikkje antall passeringar - bruken av vegen - som bestemmer kostnaden. Er ei slik rabattordning i tråd med dei retningslinjer for rammebetingelsar og takstar som Stortinget har vedteke for bompengeprojekt? Er det andre bompengeprojekt i landet som har tilsvarande rabattordningar?»

Grunngjering:

Hvalertunnelen vart opna 1. oktober 1989. To år seinare fekk ein problem med å betale renter og avdrag. Bommen vart flytta slik at alle som kom til Hvaler kommune skulle betale bompengar. Fastbuande i vestre Hvaler fekk høve til å kjøpe spesielle rabattkort. Det gjaldt også dei som bur i annan kommune og arbeider i eller har hovudnæring i Hvaler vest for Løperen. Alle andre som kjem til Hvaler kommune kan ikkje kjøpe spesielle rabattkort. Hytteeigarar i vestre Hvaler kan få rabattkort, men ikkje med same rabatt som fastbuande.

Ein må legge fram skriftleg dokumentasjon frå arbeidsgjevar for å få kjøpe «spesialrabattkort».

Stortingsmelding nr. 46 (1990-91) om endring i rammebetingelsar for bompengeprojekt omhandla mellom anna takstretningslinjer. I Stortingsmeldinga, og under Stortinget si behandling av saka, blei desse prinsippa framheva ved etablering av bompengeprojekt:

- Ein skal i størst mogeleg grad unngå passasjerbetaling
- Det skal som hovudregel vere fritak for kollektivtrafikk
- Det skal vere rabattordningar basert på klippekortsystem, d.v.s. betaling pr. passering
- Det skal vere muleg å ha tidsdifferensiering.

Departementet presiserte at også ved tidlegare vedtekne prosjekt, skal det vere eit siktemål å gjennomføre desse prinsippa.

I dømet frå Hvaler er det alstå slik at betalinga delvis er basert på bustad og arbeidsplass, og ikkje berre på kor ofte ein passerer bommen. Eg har vanskeleg for å sjå at dette er i tråd med dei retningslinjene som Stortinget har gått inn for, og bed på den bakgrunn om statsråden sitt syn på saka.

Svar:

Bomstasjonen for Hvalertunnelen er i dag plassert på Bukkholmen. Det er følgjande rabattsystem for passering av bomstasjonen:

- 50 turar gjer 10 % rabatt for alle
- 50 klipp gjer 80 % rabatt for fastboande i Hvaler kommune vest for Løperen og fastboande utanfor Hvaler kommune med fast arbeid eller hovudnæring i Hvaler kommune
- 30 klipp gjer 30 % rabatt for hytteeigarar på vestre Hvaler, vest for Løperen i Hvaler kommune

Rabattsystemet er ikkje i tråd med retningsliner for takstar og rabattar for bompengeprojekt som Stortinget har vedteke i samband med handsaminga av St.meld. nr. 46 (1990-91) Om endring i rammebetingelser for bompengeprojekt. Regelen for ferjeavløsningsprosjekt er lik rabatt for alle: 40 turar - 40 % rabatt. Det er ingen andre bompengeprojekt i landet som har tilsvarende rabattsystem som A/S Hvalertunnelen, men det er nokre prosjekt som har avvikande rabattordningar, mellom anna Ev 18/Ev 134 gjennom Drammen og Ev 16 Sollihøgda - Vik i Buskerud.

Bompengefinansieringa av fastlandssambandet til Kirkeøy i Hvaler blei vedteke av Stortinget gjennom handsaminga av St.prp. nr. 51 (1987-88), jf. Innst. S. nr. 79 (1987-88). Da prosjektet var ferdig i 1989, skjedde bompengennekinga ved tunnelåpninga på Asmaløy.

På grunn av lågare trafikk og høgre rente enn fø-

reset hadde bompengeselskapet ein svært dårleg økonomi. Prognosane synte at selskapet si gjeld ville passere garantiramma som Hvaler kommune og Østfold fylkeskommune hadde gjeve på 180 mill. kroner. Nedbetalingstida såg ut til å bli høgare enn 35 år. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen i selskapet fatta Østfold fylkeskommune og Hvaler kommune vedtak om at bommen skulle flyttast til Bukkholmen. Det blei krevd at rabattane skulle differensierast slik at dei fastboande i Hvaler kommune vest for Løperen berre skulle betale 10 kroner.

Samferdselsdepartementet vedtok flytting av bommen i brev av 18. juni 1993 til Vegdirektoratet. Departementet sitt vedtak blei gjort på grunnlag av fullmakt frå Stortinget i samband med handsaming av St.meld. nr. 34 (1992-93), jf. Innst. S. nr. 232. Vegdirektoratet vedtok 24. juni 1993 takstar og rabattar i tråd med Samferdselsdepartementet sitt vedtak og Østfold fylkeskommune og Hvaler kommune sine ønskjer.

Vegdirektoratet og Samferdselsdepartementet har fått fleire klagar på ordninga. Særleg har hytteeigarane vore misnøgde. Etter flyttinga gjekk ei gruppe hytteeigarar til rettssak mot Samferdselsdepartementet. Resultatet blei eit forlik der Samferdselsdepartementet lova å sjå på rabattsystemet på nytt. Den 13. juni 1997 vedtok Samferdselsdepartementet ei prøveordning på to år med ekstrarabatt for hytteeigarar. Det blei vidare bestemt at det skulle vurderast om eit heilt nytt takstsystem burde gjennomførast på sikt.

Spørsmål nr. 104.

Innlevert 3. mars 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 10. mars 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Stortinget har via Statsbudsjettet bevilget 2 mill. kroner til oppryddingstiltak etter gruvedriften i Sulitjelma. Fauske kommune har imidlertid foretatt et kostnadsoverslag som viser at det trengs 12 mill. kroner for å kunne foreta en forsvarlig opprydding.

Vil miljøvernministeren sørge for at det blir bevilget nok penger til oppryddingstiltak etter gruvedriften i Sulitjelma slik at dette blir gjennomført på en forsvarlig måte?»

Svar:

Siden gruvedriften i Sulitjelma ble avsluttet i 1991 har statsaksjeselskapet Sulitjelma Bergverk AS utført lovpålagte oppgaver knyttet til stengning og sikring av gruveåpninger, forskjellige miljøtiltak samt støping av propper og demninger med sikte på vannfylling i gruvegangene. I denne 7-års perioden har staten bevilget ca. 50 mill. kroner til selskapet slik at det har kunnet gjennomføre disse arbeidene. Bergvesenet har konkludert med at sluttarbeidene i selskapets regi nå er tilfredsstillende utført.

Etter avtale med Nærings- og handelsdepartementet vil Bergvesenet stå for fremtidige miljøovervåknings- og stengningsarbeider.

På eget initiativ utarbeidet Fauske kommune i 1996 en plan kalt «prosjekt opprydding etter 100-års gruvedrift i Sulitjelma.» Planen innbefatter blant annet rivnings- og oppryddingsarbeider, beplantning samt tilsåing og massetilførselsarbeider. I henhold til planen er gjennomføringen av alle de forskjellige tiltakene kostnadsberegnet til 12 mill. kroner. Hverken staten eller Sulitjelma Bergverk AS er forpliktet til å betale for alle slike tiltak som er tatt med i Fauske kommunes oppryddingsplan. Skulle Fauske kommune ønske å utføre noen av disse tiltakene, må de som andre kommuner selv bære de kostnader som måtte påløpe.

Selv om Sulitjelma Bergverk AS, som nå er oppløst, ikke har ytterligere forpliktelser i Sulitjelma vedtok Stortinget, etter forslag fra Nærings- og handelsdepartementet, 2 mill. kroner som en statlig engangsbevilgning til Fauske kommunes tiltaksplan for ytterligere opprydding i Sulitjelma, jf. Stortingets vedtak av 20. juni 1997 og St.prp. nr. 63 og Innst. S. nr. 295 for 1996-97.

Departementet anser det ikke aktuelt å foreslå ytterligere bevilgninger til dette formålet.

Spørsmål nr. 105.

Innlevert 3. mars 1998 av stortingsrepresentant Per-Kristian Foss.

Besvart 11. mars 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Jeg viser til Stortingets behandling av spørsmålet om å åpne for innskuddsbaserte tjenestepensjonsordninger, blant annet ved behandlingen av Velferdsmeldingen og Revidert Nasjonalbudsjett 1997.

Vil Regjeringen ta standpunkt til dette spørsmålet i Revidert Nasjonalbudsjett for 1998?»

Svar:

Som påpekt av Foss har spørsmålet om innskuddsbaserte pensjonsordninger i arbeidsforhold vært tatt opp i Stortinget ved behandlingen av Velferdsmeldingen og Revidert Nasjonalbudsjett 1997. I Revidert Nasjonalbudsjett 1997 foreslo Regjeringen Jagland å nedsette et offentlig utvalg for :

«å belyse de spørsmål som er nødvendig for å kunne ta stilling til om det bør åpnes for skattefavorisering av innskuddsbaserte tjenestepensjoner.»

Finanskomiteens medlemmer fra Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en utredning, hvor særlig spørsmålet om hvordan ytelsesbaserte tjenestepensjonsordninger kan bli påvirket av eventuelle nye innskuddsbaserte ordninger, blir vurdert.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og representanten Stephen Bråthen fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen snarest oppnevne et lovutvalg for å utrede og fremlegge forslag som gir adgang til innskuddsbasert tjenestepensjon.»

Det var således ulike meninger i Stortinget om innretning og omfang av det videre utredningsarbeid om innskuddsbasert tjenestepensjon, og det ble ikke flertall for noen av de forslag det ble votert over. Det foreligger imidlertid bred enighet om at ulike problemstillinger bør belyses nærmere.

Departementet arbeider videre med dette spørsmålet, og jeg vil legge saken fram for Stortinget i Nasjonalbudsjettet 1999.

Spørsmål nr. 106.

Innlevert 4. mars 1998 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 12. mars 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«I den veileder Statens Helsetilsyn har utgitt i forbindelse med smittevernloven, sies det spesifikt at det skal gis forebyggende hjelp som f.eks. nødvendig bistand til bolig. Det er svært ulik praksis fra kommune til kommune i forhold til overholdelse av smittevernlovens bestemmelse. Ble det i forbindelse med smittevernlovens gjennomføring sendt tydelig beskjed til kommunene om at slik bistand er viktig og skal ytes, og hva vil helseministeren nå gjøre da dette ikke fungerer tilfredsstillende?»

Begrunnelse:

Smittevernlovens §6.1 har følgende ordlyd: «Enhver har rett til nødvendig smittevernhjelp. Smittevernhjelp er å anse som en del av rett til helsehjelp, jfr. kommunehelsetjenestelovens §2-1 og sykehuslovens §6.»

Dette utdypes ytterligere i den veileder Statens

Helsetilsyn har gitt ut. Det heter der at «selv om der i loven er vist til kommunehelsetjenesteloven og sykehusloven er det i forarbeidet forutsatt at også relevante tjenester fra andre etater kan komme i betraktning som smittevernhjelp. Det som er sagt om rekkevidden av tjenestene må gjelde tilsvarende også i slike tilfeller, f.eks. dersom det er aktuelt med tjenester etter sosiallovgivningen.»

Boligproblemet er vanskelig for hiv-positive generelt, men er nesten uoverstigelig for hiv-positive stoffbrukere. Erfaringene som er gjort i Oslos boligtiltak for hiv-positive stoffbrukere er gode, men kapasiteten står ikke i forhold til behovet. Flere hiv-positive stoffbrukere frister tilværelse på hospiter og hybelhus, hvor deres muligheter til å fungere svekkes kraftig. Dette gjelder også andre byer enn Oslo. En kan sette store spørsmålstegn ved om rettighetene deres iflg. smittevernlovens §6.1 blir ivaretatt.

Forebygging her må tolkes og sees i sammenheng

med forebyggingen av en forverring av den hiv-positive allmenne helsetilstand. Det eksisterer boligproblemer for store deler av befolkningen i de større byene, men en får samtidig inntrykk av at det har vært vist svært liten fantasi i å finne alternativer til hiv-positive stoffbrukere.

I tillegg til stoffbrukerne melder Landsforeningen mot aids og de hiv-positives interesseorganisasjon PLUSS om at det finnes store boligproblemer også for en del hiv-positive migranter.

Det handler her om en variert og sammensatt gruppe mennesker som har en sykdom, som pr. i dag er presumptivt dødlig. Noen av dem står svakere enn andre i forhold til sosiale nettverk og økonomiske muligheter. Nettopp disse var det meningen å skulle gi et sikkerhetsnett gjennom formuleringene i smittevernloven og veilederen. Samtidig viser en rekke saker og avisoppslag at hiv positive og aidssyke ikke prioriteres slik loven og veilederen forutsetter.

Svar:

Jeg vil innledningsvis knytte noen bemerkninger til omfanget av retten til smittevern hjelp etter smittevernloven. Det er i lovens forarbeider lagt vekt på at plikter loven legger på den enkelte, skal følges opp av rettigheter. Dette er et viktig virkemiddel for å få befolkningen til å medvirke til nødvendige tiltak. De rettigheter loven gir er noe forskjellige avhengig av hvilken smittsom sykdom det dreier seg om. Utgangspunktet er at alle som oppholder seg i landet har rett til nødvendig smittevern hjelp overfor enhver smittsom sykdom etter § 6-1 første ledd. Begrepet smittevern hjelp er ikke definert, men det er vist til at relevant helsehjelp etter kommunehelsetjenesteloven og sykehusloven kan være smittevern hjelp. Forarbeidene peker også på at tjenester etter sosialtjenesteloven kan være relevant smittevern hjelp. Smittevern hjelp omfatter både forebyggende og kurative tjenester, men det vil være vilkårene i de lovene det vises til som avgjør hva den enkelte har krav på av hjelp.

I bakgrunnen for Deres spørsmål pekes det særlig på HIV-positives behov for smittevern hjelp. HIV er i følge smittevernloven med forskrifter en såkalt "allmennfarlig smittsom sykdom". I forhold til personer som etter en faglig vurdering antas å være i fare for å bli smittet med, eller allerede er smittet med en allmennfarlig smittsom sykdom, utvides rettighetsbegrepet sterkt i § 6-1 andre ledd. Utvidelsen består dels i at rettighetene etter andre ledd står helt på egne ben, de er ikke knyttet opp til andre lover og deres tjenestetilbud. At en kommune fra før av ikke har noe tilbud om bolig til HIV-positive er følgelig ikke relevant grunn for å avslå et krav om dette, så lenge et slikt tilbud vil være å anse som nødvendig smittevern hjelp for vedkommende. Dels består utvidelsen i at smittevern hjelpen etter dette leddet ikke kan nek-

tes med den begrunnelse at det ikke er dekning for utgiftene på vedtatte budsjetter.

Smittevern hjelp til HIV-positive etter § 6-1 andre ledd forutsetter i følge lovens forarbeider at faren for at andre kan bli smittet er reell og at det aktuelle tiltaket er egnet til å redusere denne faren. Helsehjelp som ikke har betydning for smittefaren er altså ikke omfattet av bestemmelsen, men det er samtidig klart at den omfatter hjelp av ikke medisinsk art som indirekte medfører en reduksjon i faren for smitteoverføring. Rett til smittevern hjelp kan således for eksempel omfatte tiltak som avrusing og rehabilitering av stoffmisbrukere, utdanning og økonomisk hjelp til bolig. Det er videre en forutsetning at den som krever hjelpen ikke selv er i stand til å dekke sine behov.

I Innst. O. nr. 37 - 1993-94 understreket Sosialkomiteen "nødvendigheten av kompetanseoppbygging og informasjon for å sikre en tilfredsstillende oppfølging av intensjonene i loven og en lik praktisering av regelverket i ulike instanser og nivåer, både ut fra smittevern hensyn, forebygging og hensyn til rettsikkerheten for den enkelte." Departementet, Statens helsetilsyn og fylkeslegene har i tråd med instillingen drevet utstrakt undervisning og opplysningsvirksomhet om smittevernloven. Det har vært gjennomført heldagskurs i alle landets fylker for landets kommuneleger med ansvar for smittevern og deres stedfortredere. Rett til smittevern hjelp var et eget tema ved disse kursene. Alle kommuneleger fikk i denne forbindelse en undervisningspakke bestående av ferdige lysark, momentsamling for foredrag og lovens forarbeider.

I tillegg til kursene og kursmaterialet ble det utarbeidet en veileder om loven rettet mot lovens brukere i helsetjenesten. Retten til smittevern hjelp er der fylldig omtalt. Denne veilederen ble sendt alle fylkeskommuner, kommuner, helseinstitusjoner og landets leger. Tilbakemeldingen fra helsetjenesten er i følge Statens helsetilsyn at det ikke tidligere er drevet så omfattende informasjonsarbeid om noen ny "helselov" tidligere.

Til tross for omfattende informasjon og undervisning er det riktig at praksis varierer fra kommune til kommune når det gjelder anvendelsen av smittevernloven § 6-1. Helsetilsynet har fått tilbakemelding fra enkelte kommuneleger på at det for hver enkelt sak kreves et omfattende arbeid i forhold til ulike instanser for å få gjennomført tiltak. I tillegg kommer at offentlig legearbeid og forebyggende tiltak i kommunene oftere enn tidligere blir prioritert ned i forhold til terapeutisk medisin. I mange kommuner, også i det sentrale Østlandsområdet, er det i dag problemer med å få bestatt stillinger som kommuneleger med ansvar for smittevern. Det er grunn til å tro at også dette bidrar til at retten til smittevern hjelp ikke blir benyttet så meget som den burde.

Sosial- og helsedepartementet oppnevnte 16. juli 1997 et utvalg til å utrede styrking av folkehelsearbeidet i kommunene (Folkehelseutvalget). Folkehelseutvalget avga 23. januar 1998 en avgrenset delutredning om innpassing av samfunnsmedisinske og andre offentlige legeoppgaver i en fastlegeordning.

Her er det pekt på noen modeller for finansiering av samfunnsmedisinsk arbeid i kommunene som kan bidra til at offentlig legearbeid prioriteres. Den videre oppfølgingen av forslagene vil skje i forbindelse med gjennomføringen av den fastlegeordningen Stortinget har vedtatt.

Spørsmål nr. 107.

Innlevert 4. mars 1998 av stortingsrepresentant Harald Tom Nesvik.

Besvart 10. mars 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Når tar Samferdselsdepartementet sikte på å legge frem bompengefinansiering prosjektet av riksvei 35 (Hønefoss - Gardermoen) jf. budsjett prp. nr. 1 97-98 Samferdselsdepartementet?»

Svar:

Jeg vil vise til at det foreløpig ikke foreligger endelig planvedtak for alle reguleringsplanene for prosjektet riksveg 35 Lunner - Gardermoen. Statens vegvesen foretar nå en totalvurdering av hele prosjektet.

Samferdselsdepartementet vil motta en vurdering i saken fra Vegdirektoratet når dette arbeidet er avsluttet. Jeg vil trekke frem viktigheten av at dette arbeidet blir gjort på en tilfredsstillende måte slik at vi har et godt grunnlag når Samferdselsdepartementet skal komme med sin tilråding til Stortinget om saken. En nærmere avklaring av kostnadsspørsmålet inngår som en viktig del i ovennevnte totalvurdering.

Samferdselsdepartementet tar altså sikte på å komme tilbake til Stortinget med sin tilråding så snart tilstrekkelig avklaring foreligger, fortrinnsvis i løpet av vårsesjonen 1998.

Spørsmål nr. 108.

Innlevert 5. mars 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 12. mars 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«I en høringssak fra det svenske Naturvårdsverket, går det fram at svenske myndigheter planlegges for en betydelig økning i den felles skandinaviske bjørnestammen på svensk side. Kun Direktoratet for Naturforvaltning og Norsk institutt for naturforskning er trukket med i høringsprosessen. Hvilket syn har norske myndigheter tilkjennegitt i saken og hva slag konsekvenser for norsk rovdyrpolitikk vil en slik økning i den svenske rovdyrstammen få?»

Svar:

Statens Naturvårdsverk som er det svenske fagdirektoratet for naturforvaltning har sendt «Förslag till åtgärdsprogram för björn» til et utvalg institusjoner og organisasjoner i Sverige for uttalelse. I Norge har Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norsk institutt for naturforskning (NINA) mottatt materialet

for å gi faglige innspill. DN, som sentralt fagorgan i norsk naturforvaltning med oppgaver bl.a. innen oppfølging av den nasjonale rovviltpolitikken, har for tiden saken under behandling med sikte på å avgi uttalelse innen 1. april 1998. Det åtgärdsprogrammet som Naturvårdsverket nå utarbeider vil danne grunnlaget for en egen rovviltutredning som etter planen skal presenteres for den svenske Riksdagen i juli 1999, og jeg ser det som naturlig at planen blir et tema innen det samarbeidet vi har nordisk på politisk nivå.

Av Naturvårdsverkets forslag framgår at det tas sikte på en fortsatt vekst i bjørnebestanden i Sverige slik at bestanden øker fra dagens ca 1000 dyr til ca 2000-2500 dyr. Naturvårdsverket har beregnet at et nivå på 2000 dyr kan nås innen år 2009-2034, avhengig av hvilken årlig tilvekst som legges til grunn. Det er så vidt jeg vet første gang det foreligger forslag til et øvre mål for bjørnebestanden i Sverige.

Spørsmålet om fortsatt vekst i den skandinaviske bjørnebestanden er omtalt i St. meld. nr 35 (1996-97) Om rovviltforvaltning. Bl.a. er det pekt på at en vekst i bestanden er nødvendig for å oppnå målet om å sikre levedyktige bestander av bjørn i Norge. Ved behandlingen av St. meld. nr 35 (1996-97) la Stortinget til grunn at den norske delbestanden av bjørn foreløpig er svært liten og at kjent reproduksjon bare foregår i Finnmark. Stortinget mente det måtte legges til rette for etablering av ynglende binner, slik at levedyktige bestander på sikt kan sikres innenfor kjerneområder. Regjeringen følger nå opp disse retningslinjene.

For å møte en situasjon med flere bjørner i Sverige og Norge, tar jeg sikte på å åpne for lisensjakt på bjørn i tilgrensende regioner utenfor et kjerneområde så snart det er dokumentert ynglinger innenfor kjerneområdet. Jeg vil videre åpne for det nødvendige antall skadefellingstillatelser, og i enkelte tilfeller gi berørte kommuner myndighet til selv å utføre skadefelling. I tråd med Stortingets forutsetninger vil jeg også legge til rette for bedre bestandsregistreringer, og videre utvikling av forebyggende tiltak rettet mot sau- og reindriftsnæring.

Spørsmål nr. 109.

**Innlevert 6. mars 1998 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs.
Besvart 13. mars 1998 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.**

Spørsmål:

«Med bakgrunn i St.prp. nr. 1((97-98) bevilget Stortinget midler til en rekke militære installasjoner over hele landet. Til Kongsvinger Festning ble det bevilget 31 millioner til kjøkken/undervisningsbygg, som i dag arbeidet med dispensasjon m.h.t. miljø og hygiene. Uten at Stortinget er informert sier FBT nå til pressen at prosjektene er utsatt.

På hvilken måte vil statsråden informere Stortinget om bruddet på denne og andre bevilgninger?»

Svar:

"Forsvaret har for inneværende år fått en bevilgning på nesten 1,3 mrd kroner til nasjonalfinansierte bygge- og anleggsinvesteringer på kap 1760. Disse midlene skal dekke den samlede produksjon i 1998. At nytt kjøkken/undervisningsbygg på Kongsvinger er ført opp med en kostnad på 31 mill kroner betyr

ikke at dette beløpet er spesifikt bevilget til dette prosjekt i inneværende år, men at det er presentert en kostnadsramme for prosjektet som Stortinget har vedtatt, jfr Bevilgningsreglementet § 9.

Jeg kan derfor ikke se at det foreligger noe brudd på Stortingets forutsetninger når det gjelder de bevilgninger vi har fått til bygg og anlegg i Forsvaret.

For tiden opplever vi et press i markedet for bygge- og anleggsbransjen. Dette kan gi kostnadsmessige utslag og således i noen tilfeller føre til en viss justering av igangsettingstidspunktet for enkelte prosjekter. Det er dette som har vært på tale for bl a prosjektet på Kongsvinger.

Av omtalen av prosjektet i årets budsjettproposisjon går det fram at vi er innforstått med de vanskelige forhold på Kongsvinger festning og jeg skal gjøre mitt til at prosjektet kommer i gang og gjennomføres så snart det lar seg gjøre.

Spørsmål nr. 110.

Innlevert 6. mars 1998 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 13. mars 1998 av olje- og energiminister Marit Arnstad.

Spørsmål:

«Regjeringen legger nå opp til å utsette investeringer i oljevirkosomheten. Dette er et nødvendig tiltak, men det gir ikke noe svar på det grunnleggende spørsmålet: Harmoniserer dagens oljeutvinnings-tempo med helt fundamentale økonomiske og miljøpolitiske målsettinger? Vil Regjeringen ta initiativ til å nedsette et tempoutvalg som skal trekke opp retningslinjer for en langsiktig planlegging og styring av oljeutvinningstempoet — f.eks. ledet av Kåre Willoch?»

Begrunnelse:

Fram til i dag har vi relativt systematisk undervurdert den faktiske oljeproduksjonen. I følge Oljedirektoratet har vi ikke produsert mer en omlag 15-16 prosent av ressursene, og vi vil enda i mange år fortsatt produsere mer olje enn gass. Investeringer i, og utvinning av olje er formelt godkjent av Storting og Regjering, men i praksis har det vært få begrensninger på produksjon og investeringer. Dette er et synspunkt som synes delt av finansministeren. I et svar til undertegnede i forbindelse med Stortingsdebatten om oppfølgingen av langtidsprogrammet uttalte statsråd Restad følgende:

«...jeg må si meg bortimot enig i at det ser ut som oljevirkosomheten har levd sitt eget liv, nærmest at oljeselskapene har vært en stat i staten som ikke har vært vant til å bli særlig mye styrt.»

Oljeutvinningstempoet har i løpet av relativt kort tid blitt fordoblet. Utvinningstempoet har utvilsomt stor innvirkning på viktige økonomiske og miljøpolitiske målsettinger. Svært mange forhold er vesentlig endret siden Norge sist hadde et tempoutvalg ledet av Hermod Skånland. Det gjelder økonomiske-, teknologiske- og miljøpolitiske rammebetingelser. Ikke minst har vi fått en internasjonal klimaavtale.

På denne bakgrunn synes det naturlig å sette ned et nytt tempoutvalg med sikte på å vurdere hva som er et fornuftig tempo i uttak av petroleumsressursene. Utvalget bør vurdere tempoet både i et økonomisk og i et miljøpolitisk perspektiv, og sammensetningen bør være slik at økonomisk, teknologisk og økologisk kompetanse er representert. Undertegnede mener et tempoutvalg bør kunne ledes av tidligere statsminister Kåre Willoch.

Svar:

I forbindelse med min redegjøring til Stortinget den 4. mars om å forskyve investeringsoppstart for felt under vurdering med ett år til 1999, presiserte jeg at dette var begrunnet ut fra de sterke presstendensene i norsk økonomi.

I begrunnelsen for forslaget om å nedsette et tempoutvalg pekes det på at mange forhold er endret siden forrige tempoutvalg, bl.a. at vi har fått en internasjonal klimaavtale. Implikasjonene dette har for norsk økonomi og utvinningstempoet må avklares på et tidlig tidspunkt. En bør derfor ikke uten videre avvenne innstillingen fra et tempoutvalg, som kan ta opptil halvannet år, før eventuelle tiltak settes i verk. Regjeringen vil i løpet av vårsesjonen fremme en egen klimamelding der bl.a. disse spørsmålene vil bli drøftet.

I en vurdering av utvinningstempoet er det en rekke spørsmål som må avklares. I den forestående petroleumsmeldingen, som også vil bli fremmet til våren vil det bli sett nærmere på ulike sider knyttet til utvinningstempoet. Jeg vil senest i den anledning komme nærmere tilbake til behovet for å nedsette et tempoutvalg.

Spørsmål nr. 111.

Innlevert 6. mars 1998 av stortingsrepresentant Tore Nordtun.

Besvart 12. mars 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«I januar 1997 behandlet finanskomiteen de skattemessige sidene ved ekstraordinær nedslakting av buskap på gårdsbruk på grunn av sjukdom. Odelstinget behandlet så saken og gjorde enstemmig vedtak (vedlegg). Det har i etterkant oppstått ulik behandling fra ligningskontorenes side med hensyn til tolkningen av skattereglene når en skal ta erstatningen til inntekt når arbeidet blir gjort. Kan statsråden ta et initiativ for å bringe lovtolkningen av skattereglene i samsvar med Odelstingets lovvedtak?»

Begrunnelse:

Odelstingets vedtak:

§45 åttende ledd bokstav a nytt tredje, fjerde og femte punktum skal lyde:

Nedslakting fra buskap på gårdsbruk som omfattes av bokstav d annet punktum, anses som ufrivillig realisasjon når den pålegges av veterinærmyndighet eller er ansett ønskelig ifølge attest fra slik myndighet. Når fjøs eller annet anlegg for slik buskap av veterinærmyndighetene er pålagt å stå tomt en periode etter pålagt nedslakting på grunn av smittefare etter sykdom, forlenges reinvesteringsfristen etter bokstav b med lengden av nevnte stengningsperiode. Eventuell resterende skattepliktig gevinst i tilfelle som nevnt i tredje og fjerde punktum, kan legges til gevinst- og tapskonto etter reglene i §44 A-7.

Problemstillingene som melder seg gjelder den skattemessige håndteringen av erstatningene for de smittesaneringsiltak som er pålagt på gårdsbruk der det har vært utbrudd av skrapesjuka. Disse gårdsbrukene får pålegg om å gjennomføre omfattende smittesaneringsiltak. Dette kan være riving av bygninger, pløying av dyrket jord, utskifting av gjerder, grusing av veger og uteområder, desinfisering/utskifting av redskap og driftsløsøre m.m. Det er veterinærstyresmaktene som i hvert enkelt tilfelle avgjør hva som må gjøres og utarbeider plan for gjennomføringen, og erstatningen blir fastsatt ved lensmannsskjønn. Det blir ikke satt tidsfrister for når arbeidet må være gjort.

Når erstatningen for smittesaneringsiltakene er fastsatt og skjønnet er rettskraftig forfaller erstatningen til utbetaling, og staten betaler ut hele erstatningsbeløpet. Problemet som da oppstår er at deler av denne erstatningen blir sett på som en ren inntekts-erstatning, og dermed skal skattelegges ved utbetaling. Dette gjelder erstatning for utbedring av uteområder: pløying av dyrket jord, grusing av veger o.l. Arbeidet som skal gjøres er i de aller fleste tilfeller så

omfattende at det ikke er mulig å gjøre dette i løpet av et år. En har og flere eksempler på at erstatningen blir klar så sent på året at det ikke er praktisk mulig å få gjort arbeidet det året erstatningen blir utbetalt. En har videre eksempler på at deler av arbeidet først kan gjøres etter at det er bygd nye bygninger på gården, og da er det i alle fall umulig å få arbeidet gjort det året erstatningen blir utbetalt. Jeg mener skattereglene i disse tilfeller må være slik at erstatning og utgiftene som erstatningen skal dekke, skal bokføres i regnskapet samme året. Rent praktisk bør det da være slik at en skal ta erstatningen til inntekt når arbeidet blir gjort.

Når det gjelder erstatning for arbeid på bygninger tas det utgangspunkt i at reinvestering må være startet eller avtalt innen året etter realisasjonsåret (året da sauene ble avlivet). Erfaringen er at det ofte går svært lang tid fra sauene ble avlivet og til skjønnet som fastsetter erstatning for smittesaneringsiltakene er rettskraftig. En har eksempler på at det kan gå nærmere to år. Dette gjør at det i en del tilfeller blir svært vanskelig å holde tidsfristen for reinvestering.

Svar:

I skatteloven § 45 åttende ledd bokstav a første ledd første punktum er det gitt en bestemmelse om betinget skattefritak ved ufrivillig realisasjon av formuesobjekt når dette er gått tapt ved blant annet brann eller annen ulykke. Også nedslakting av buskap som følge av pålegg fra veterinærmyndighetene blir regnet som ufrivillig realisasjon av formuesobjekt. Etter bokstav b må nytt formuesobjekt være ervervet, eller bindende avtale om dette være inngått, innen utgangen av året etter realisasjonsåret.

I Ot.prp. nr. 18 (1996-97) foreslo departementet en endring av § 48 åttende ledd ved at adgangen til betinget skattefritak ble utvidet til også å omfatte nedslakting av buskap på gårdsbruk når dette blir sett på som ønskelig ifølge attest fra veterinærmyndighetene. Videre ble det foreslått at i de tilfellene nedslakting skjer som følge av et pålegg, skal fristen for reinvestering forlenges tilsvarende stengningsperioden. Forslaget ble vedtatt, jf. lovendring 14. februar 1997 nr. 16.

Det er i vedlegget til spørsmålet fra representanten Tore Nordtun redegjort for et par konkrete problemstillinger knyttet til den skattemessige håndtering av erstatninger for de smittesaneringsiltak, som er pålagt som følge av utbrudd av skrapesjuka.

For det første er det vist til at deler av erstatningen blir sett på som ren inntekts-erstatning, og skattelegges

ved utbetalingen. Dette gjelder erstatning for pløying, grusing av veier o.l. Dette arbeidet er så omfattende at det ikke lar seg utføre i løpet av et år. Det er også eksempler på at erstatningene blir klare så sent på året at det ikke er praktisk mulig å få utført arbeidet det året utbetaling skjer. I noen tilfeller kan arbeidet først utføres etter at det er reist nye bygninger, og da er det i hvert fall ikke mulig å få arbeidet gjort det året erstatningen blir utbetalt. Skattereglene burde her være slik at en skal ta erstatningen til inntekt det året arbeidet blir utført.

Videre er det vist til at når det gjelder erstatning for arbeid på bygninger skal reinvestering være påbegynt eller avtalt innen året etter realisasjonsåret. Ofte kan det gå svært lang tid fra slaktning til skjønnet som fastsetter erstatningen er rettskraftig. Dette gjør at det i en del tilfeller blir svært vanskelig å holde tidsfristen for reinvestering.

Den nye bestemmelsen i skatteloven § 48 åttende ledd bokstav a tredje, fjerde og femte punktum gjelder bare erstatningsbeløp for buskapen. Fristen for reinvestering i ny buskap kan, som nevnt forlenges med stengningsperioden dersom nedslakting er pålagt.

Den del av erstatningsbeløpet som refererer seg til bygninger ol. som ufrivillig må realiseres, følger bestemmelsen i bokstav a første punktum. Fristen for reinvestering er her utgangen av året etter realisasjonsåret, jf. bokstav b.

Jeg er på det rene med at det i en del tilfeller kan drøye med å få erstatningen fastsatt, og at fristen for reinvestering da kan være vanskelig å overholde. Loven åpner likevel ikke for at det gis dispensasjon fra fristbestemmelsene. I LigningsABC 1997 s. 129 er det imidlertid uttalt at dersom det er uklart om skattyter får erstatning eller kravets størrelse er omtvistet, bør det i praksis godtas at reinvestering av det omtvistede beløp foretas innen utløpet av året etter det

år erstatningens størrelse blir endelig fastsatt. Dette er en rimelig løsning og jeg legger til grunn at ligningsmyndighetene følger denne anvisningen. Fristen for reinvestering i ny buskap, bygninger o.l. vil etter dette være minst ett år etter at erstatningens størrelse er fastsatt.

Skatteloven § 48 om betinget skattefritak ved ufrivillig realisasjon forutsetter at det erverves nytt objekt av samme art. Det er derfor bare den del av erstatningen som anvendes til gjenanskaffelse av ny besetning, nye bygninger o.l. som omfattes av bestemmelsen. Den del av erstatningen som ikke kan eller ønskes reinvestert følger de vanlige beskatningsregler.

Eventuell erstatning til kompensasjon for andre utgifter enn formuesgjenstander som må anses realisert, omfattes ikke av regelen om betinget skattefritak i § 48 åttende ledd. Dette kan være kompensasjon for ulike tiltak som veterinærmyndighetene har pålagt bruket, f.eks. desinfisering, ekstra pløying, grusing m.v. Slike erstatninger må tas til inntekt etter de alminnelige regler om periodisering for jordbruk.

I Lignings-ABC 1997 s. 954 er det uttalt:

“Utbetales skattepliktige tilskudd i år før utgiften er påløpt, kan inntektslikning av tilskuddet utsettes til det senere år utgiften påløper.” I uttalelse av 11. mars 1997 til departementet legger Skattedirektoratet til grunn at ligningspraksis avventer beskatning av beløp som er “øremerket” for spesielle formål inntil det tidspunkt formålet kan realiseres. Det samme må etter direktoratets oppfatning gjelde erstatninger som er tatt opp i dette tilfellet. Det understrekes at bare uforskyldte hindringer gir grunnlag for slik utsettelse med beskatningen av erstatningen.

Jeg slutter meg til direktoratets vurdering og antar at erstatninger som her nevnt, normalt vil komme til beskatning i samme år som tilhørende utgifter kommer til fradrag.

Spørsmål nr. 112.

Innlevert 6. mars 1998 av stortingsrepresentant Petter Løvik.

Besvart 12. mars 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Frå fleire hald vert det påpeika at faget engelsk har fått ei sterkt svekka stilling i forslaget til fagplan for den nye maritim-tekniske fagskulen. Spesielt gjeld dette maritim engelsk som står i fare for å falle heilt bort som eige fag. Vil Statsråden bidra til at framtidige norske sjøoffiserar får eit tilbod om maritim engelsk som set dei i stand til å møte dei store utfordringane i praktisk skipsfart?»

Grunngjeving:

Utdanninga innanfor maritime fag er under omlegging. Departementet har kome med utkast til fagplanar for den nye maritim-tekniske fagskulen. Frå fleire hald er det påpeika at maritim engelsk ikkje er tilgodesett med ein plass i desse fagplanane.

Ein kan sjølvsagt hevde at engelsk terminologi og praktisk bruk må vere ein integrert del av dei andre faga. Faren med dette er at det ikkje vil gi ei systematisk opplæring i maritim engelsk, og at ikkje alle som underviser i dei andre faga har god nok kunnskap i engelsk til å gi eit fagleg tilfredsstillande undervisningsopplegg. Når ein veit at presis kunnskap i engelsk er avgjerande for m.a. tryggleiken i skipsfarten, er det grunn til å tru at det nye opplegget ikkje er godt nok for å møte krava som framtidige sjøoffiserar blir stilte overfor.

Svar:

Eg viser til spørsmål frå representanten Petter Løvik om faget engelsk i teknisk fagskule, linje for maritime fag og fiskerifag. Det er rett at det ikkje er eit eige fag som heiter maritim engelsk i dei nye læreplanane, men det er ikkje rett at engelskfaget er blitt svekt. Den nye tekniske fagskulen kjem i staden for dei tidlegare VII- og VKIII-kursa for maritime fag og har eit anna inntakskrav enn desse. Ettersom inntakskravet er fagbrev, skal studentane ha hatt to timar engelsk på grunnkurs og to timar engelsk på VKI før dei startar i teknisk fagskule. Engelskfaget er såleis styrkt ved at kravet til generell studiekompetanse er lagt inn i teknisk fagskule.

I framlegget til ny læreplan for teknisk fagskule, linje for maritime fag og fiskerifag, har læreplan-gruppene foreslått å innarbeide mål og hovudmoment for maritim engelsk i dei maritime faga. Integrering av fag er eit viktig prinsipp i dei nye læreplanane.

Den nye læreplanen for teknisk fagskule, linje for maritime fag og fiskerifag vart send på høyring før jul. Høyringsfristen går ut 15. mars 1998. Departementet vil vurdere resultatet av høyringa og gjere eventuelle justeringar i planen i samsvar med dette.

Spørsmål nr. 113.

Innlevert 6. mars 1998 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui.

Besvart 13. mars 1998 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Vil forsvarsministeren sørge for at det raskt blir utarbeidet bestemmelser for hvordan norske FN-soldater skal forholde seg til kvinner i utlandet, slik som generaladvokaten foreslår?»

Begrunnelse:

Det er kommet fram i Aftenposten, den 5. mars 1998 at «Forsvaret har i snart ett år etterforsket påstander om at norske FN-observatører har hatt sex med mindreårige i Angola. Generaladvokaten mener det må anses som bevist at flere offiserer har pleiet seksuell omgang med angolanske kvinner. For å unngå slike saker i fremtiden ønsker han bestemmelser for hvor langt soldatene kan gå i å involvere seg i seksuelle forhold under tjeneste i utlandet.»

Personlig synes jeg dette er både flaut og pinlig, men også politisk og moralsk forkastelig. Jeg håper man i framtiden vil arbeide for å bevisstgjøre norske soldater i utlandet, og at man heretter vil bestrebe seg på å ta ut FN-soldater som har andre holdninger enn det som her kommer fram.

Svar:

Jeg har mottatt spørsmål fra stortingsrepresentant Anne Helen Rui i forbindelse med Forsvarets etterforskning knyttet til påstander om at norske FN-observatører har hatt sex med mindreårige i Angola og at Generaladvokaten mener det må anses som bevist at flere offiserer har pleiet seksuell omgang med angolanske kvinner. Hennes spørsmål er om jeg vil «sørge for at det raskt blir utarbeidet bestemmelser for hvordan norske FN-soldater skal forholde seg til kvinner i utlandet, slik som Generaladvokaten foreslår».

Innledningsvis vil jeg understreke at Forsvaret betrakter det å benytte seg av prostituerte som totalt uakseptabelt og uforenlig med Forsvarets moralkodeks. Alminnelige sosiale holdninger og verdier fra det norske samfunn bidrar da også til at det norske personellet etiske standard i det alt vesentligste er meget god. Ikke minst som følge av dette kan flere tusen norske offiserer og soldater med rette være

stolt av den innsats de har gjort for fredens sak gjennom mange år, og på flere steder i verden.

Beklageligvis har vi nå en situasjon hvor det har vist seg at noen meget få personer ikke har levet opp til de etiske og moralske mål som tjenesten krever - et forhold både jeg og Forsvaret tar meget alvorlig. Det er imidlertid veldig viktig at denne situasjonen ikke må oppfattes som generelle holdninger blant våre FN- og NATO-styrker som gruppe.

Kjøp av seksuelle tjenester og hyppig åpenlys kontakt med den lokale befolkning i misjonsområdet er spesielt alvorlig i forhold til tjeneste i FN- og NATO-regi, fordi dette i stor grad kan undergrave den generelle upartiskhet og anseelse personellet er avhengig av for å kunne utføre pålagte oppgaver.

Forsvarets seleksjonsmetoder og den etterfølgende utdanning er utviklet nettopp med sikte på å gjøre den enkelte i stand til å utføre pålagt tjeneste med en høy faglig og moralsk kvalitet og således være en verdig representant for Norge. Både seleksjonsmetode og utdanning er under kontinuerlig revisjon for å oppnå en slik maksimal ønsket effekt.

Som en konsekvens av de forhold som er avdekket i Angola, har Forsvaret allerede satt ned en arbeidsgruppe med mandat å gjennomgå eksisterende regelverk og eventuelt utarbeide nye regler for hvorledes Forsvarets personell skal opptre i internasjonal tjeneste - den såkalte "Code of Conduct". Generaladvokaten vil være en sentral støttespiller i dette arbeidet. Arbeidsgruppen vil i sitt arbeid både ta hensyn til de generelle regler som gjelder for personell i FN- og NATO-tjeneste og se hen til tilsvarende regelverk i de øvrige nordiske land.

På bakgrunn av den etterforskning som har funnet sted i den aktuelle sak i Angola og ikke minst det arbeid som allerede er igangsatt, kan jeg forsikre at både jeg og Forsvaret tar forholdet meget alvorlig og er opptatt av å unngå slike situasjoner i fremtiden. Jeg har derfor også stor tillit til at et revidert regelverk for "Code of Conduct" vil bevisstgjøre norsk FN- og NATO-personell ytterligere i den viktige tjeneste de er pålagt, og at dette vil bidra til at vi i årene som kommer kan unngå slike situasjoner som etterforskningen av saken i Angola har avdekket.

O. Fredr. Arnesen. Mars 1998.